

Фавст (скорочено)

Григорій Косинка

Фавст

Оповідання

Герой-оповідач згадує слова І. Франка з прологу до поеми "Мойсей", де поет вболіває за свій "замучений, розбитий" народ, що перебуває на роздоріжжі. І розповідає про Фавста з Поділля, перед іменем, стражданнями якого хай стануть на коліна наступні покоління. Однієї різдвяної ночі до камери, де сидів герой-оповідач, привели із секретної камери Прокопа Конюшину, де він просидів три місяці. Чоловік мав сіре, спухле обличчя й нагадував Фауста, як його звикли бачити в театральних виставах.

Мешканцям камери він здався простим селянцем, до вперше попав до в'язниці. Над ним почали сміятися. Офіцер Кленцов любив залякувати новачків, але за Конюшину хтось вступився. Прокіп Пригостив усіх тютюном, похвалив, що добре тут у них — тепло, затишно, а головне — люди є. А от там, де був він... І не доказав. У камері сидів гоноровитий поляк пан Яцьківський. У нього з офіцером постійно проходили гострі суперечки. Кленцов не приховував свого великодержавного шовінізму. Він же й новачка, зло жартуючи, назвав Фавстом.

Фавст розповідав, що йому часто сниться весна, сади в білому цвітові й зелене Поділля. Товариші тлумачили це як на добро.

У глухих коридорах свистять вартові: перевірка. Начальник корпусу № 6 Бейзер, цинічно-нахабний, усе прискіпувався до Фавста. Арештанти найбільше боялися, що той не витримає знущань і вдарить його. Раптом побачив видряпане "Прокіп Конюшина" і "Христос Воскресе, Галю...", оскаженів і звелів посадити на три доби в карцер без хліба й пригвинтити ліжко. Так же прибрали в камері й нари на три дні.

Старий карцер, де сидів Фавст, чув багато трагедій і сліз. Він уже взявся цвіллю, зимою в кутках підмерзала вода. Арештант розмовляв до стіни й говорив, що ніколи не стане зрадником. Коли слідчий з усієї сили вдарив його по зубах, він до кістки прокусив йому руку. Після того Конюшину били прикладами, відбили легені й на три місяці заперли в "секретку". Фавст розповідає героєві-оповідачу як вони виступали за свою державу — "як бір, зелені — такі молоді й завзяті". І сказав, що вже ніколи не зацвітуть стрічки — пісні на гриві його коня, але він не журиться, бо вмирає "в ім'я наступних поколінь". А ще пригадує, що сьогодні — багата кутя. У дитинстві вони всією родиною святкували: йому діставався від мами перший пиріжок, а тато розказував чарівну казку про те, як прийде час і всім убогим дадуть землі.

Конюшина розв'язує свою торбу й роздає товаришам по камері "вечерю". А офіцеру Кленцову каже, щоб не радів з його страти, бо "сотні поляжуть, тисячі натомість стануть до боротьби".

За Конюшиною приходить вартовий, і його забирають на страту У камері ридають, а

по сусідству студенти співають: "Ой радуйся, земле. Син Божий народився..."

Критика, коментарі до твору, пояснення (стисло):

Герой твору Г. Косинки "Фавст" Прокіп Конюшина, як і Фауст І. В. Гете, шукав життєвої істини на шляхах революції. Він загинув у муравйовсько-більшовицьких застінках, але залишив незнищенну віру в щасливе майбутнє українського народу. Витерпів нелюдські муки, але не став зрадником. Для нього найкращі спогади — зелене Поділля у цвіту, різдвяні свята у родинному колі, мрії про молодь, яка колись-таки здобуде свободу рідному краю.